

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, नेपाल

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

६६ औ अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवसको सन्दर्भमा

आयोगका अध्यक्ष अनुपराज शर्माको

सन्देशः

मानव अधिकारको विश्वव्यापी घोषणापत्र जारी भएको दिन आज ६६ औं अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवसको अवसरमा आदरणीय सम्पूर्ण जनसमुदायमा शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले “सबैका लागि घर-घरमा मानव अधिकार विकास र शान्तिको आधार”भन्ने सन्देशका साथ यो दिवस मनाइरहेको छ । यस दिवसका अवसरमा मानव अधिकारमैत्री समाज र संस्कृतिको विकास अभियानमा समर्पित सम्पूर्ण मानव समुदायप्रति आयोगको तर्फबाट हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु ।

मानव अधिकार सम्पूर्ण मानव समुदायले मर्यादा, स्वतन्त्रता र समानताका आधारमा उपभोग गर्न पाउनुपर्छ । देश नयाँ संविधान निर्माणको चरणमा रहेको छ । यस अवस्थामा सो संविधान मानव अधिकारमैत्री बनाउने तर्फ आयोगको चासो रहनुको साथै आवश्यक कामकारबाही अगाडि बढाइरहेको छ । यसतर्फ सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको प्रभावकारी भूमिका आवश्यक छ । सत्यनिरूपण तथा मेलमिलाप र वेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोग यथाशीघ्र गठन गरी सशस्त्र द्वन्द्वका घटनालाई सम्बोधन गर्न आवश्यक छ । मानव अधिकारका मूल्यमान्यता र मानवीय कानूनको सीमाभित्र रही द्वन्द्वका घटनाहरूलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

समाजमा विद्यमान लैझिगिक असमानता, जातीय विभेद, यातना, हिंसालगायतका घटनाहरूको विरुद्धमा थप एवम् प्रभावकारी अभियान नै चलाउनुपर्ने अवस्था छ । भौगोलिक तथा सामाजिक जटिलताका कारण गाँस, बास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्यजस्ता आधारभूत विषयबाटवाट वञ्चित समुदायसम्म मानव अधिकारको प्रत्याभूतिका लागि प्रभावकारी कदम चाल्न आवश्यक छ । विविध कारणले मुलुकको सक्षम युवाशक्ति दिनहुँ विदेशिने क्रम बढिरहेको छ । यसबाट पर्न सक्ने प्रभावप्रति सबैको चासो र कदम आवश्यक छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विशेष हकअधिकारका विषय राज्यले खासै सम्बोधन गर्न सकेको छैन । बहुजातीय, बहुधार्मिक, सीमान्तीकृत र जोखिममा रहेका सम्पूर्ण समुदायको विशेष अधिकारहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर हेर्नुपर्ने आवश्यक छ । खाद्यान्त, शिक्षा, स्वास्थ उपचार, व्यापार-व्यवसाय साथै अन्य विविध सेवाहरू गुणस्तरीय नहुनु र दुरदर्शी तथा मानव अधिकारमुखी पद्धतिबाट विकास निर्माणका योजनाहरू नबन्नुले उपभोक्ताहरू अमर्यादित रूपमा बाच्नुपरेको छ । यसको लागि सम्मानपूर्वक व्यवहारको वातावरण बनाउन जरूरी छ । देश विकासका हरेक पहलुसँग मानव अधिकारका विषय स्वतः गाँसिनुपर्दछ, जसबाट दिगो विकास सम्भव हुन सकोस् ।

विविध परिस्थितिका बाबजुद पनि नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बद्धन र परिपुरणका लागि प्रतिवद्धता जनाउदै आएको छ । राष्ट्रिय तहमा मानव अधिकारको विद्यमान अवस्थामा व्यापक सुधार ल्याउने अभिप्रायले नेपाल सरकारले २०७७ साउनदेखि कार्यान्वयनमा आएको चौथो पञ्च वर्षीय मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनालाई सफल कार्यान्वयनमा ल्याउन सम्बन्धित सबैको ध्यान र योगदान आवश्यक छ । आयोगका विगतका सम्पूर्ण सिफारिसहरू कार्यान्वयन गर्ने तर्फ नेपाल सरकारले ध्यान पुऱ्याउने छ भन्ने विश्वास व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

यथार्थमा मानव अधिकार प्रत्येक व्यक्तिले, प्रत्येक समुदायले अनुभूत गर्न पाउनुपर्ने विषय भएको हुँदा यसतर्फ सबै पक्षको गम्भीर ध्यान जान जरूरी छ । विश्वव्यापी, अभिभाज्य र अन्तर्निहित मानव अधिकारको विषय देशभित्र र विश्वको प्रत्येक कुनामा रहेका हरेक नेपालीले मर्यादित र समानताको आधारमा उपभोग गर्न पाउने वातावरण निर्माणका लागि सम्बद्ध सबै पक्षलाई आव्वन गर्दछु ।

अन्त्यमा, मानव अधिकारमैत्री समाज र संस्कृतिको विकासका लागि सबै पक्षबाट इमान्दार प्रयत्न एवम् प्रतिवद्धता आवश्यक छ । यस अभियानमा सबैको योगदानको अपेक्षा गर्दछु ।

१० डिसेम्बर, २०१४

हरिहरभवन, ललितपुर, नेपाल